

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я
ЛЮДИНИ**

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

освітній ступінь: бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт
(код і назва спеціальності)

спеціалізація: Тренерсько-викладацька діяльність
(код і назва предметної спеціалізації)

освітня програма: Фізична культура і спорт: тренерсько-викладацька діяльність
(назва освітньої програми)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

доц. Баштовенко О.А.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою фізичного виховання, спорту та
здоров'я людини
протокол № 1 від 05.09.2023 р.

Завідувач кафедри

доц. Баштовенко О.А.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради якості вищої освіти педагогічного факультету

к.пед.н. Сич Ю.І.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Станєва Світлана Василівна, викладач кафедри
фізичного виховання, спорту та здоров'я людини

Рецензент програми:

Максимчук Борис Анатолійович, доктор
педагогічних наук, професор кафедри фізичного
виховання, спорту та здоров'я людини

Максимчук Ірина Анатоліївна, кандидат
педагогічних наук, доцент кафедри фізичного
виховання, спорту та здоров'я людини

I. Пояснювальна записка

- місце практики в професійній підготовці випускника;
- мета практики;
- завдання практики;
- компетентність студентів.

Практика повинна доповнювати та збагачувати теоретичну підготовку студентів, створювати можливість для закріплення і поглиблення отриманих знань, ознайомлювати з передовим досвідом, забезпечити реалізацію теоретичних положень для вирішення практичних завдань, сприяти агітації студентів до професійної діяльності. Крім того, вона є першою серйозною перевіркою готовності майбутнього тренера, присвятити своє життя шляхетній справі навчання і виховання підростаючого покоління в ДЮШС, розвитку спорту й оздоровлення населення в країні.

Практика має неперервний характер і проводиться щорічно протягом усіх років навчання. Її проходження є обов'язковим для всіх студентів.

Практика є частиною державного галузевого стандарту освіти. Вона організовується та проводиться відповідно до Положення ІДГУ, що розроблено відповідно до: Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII; Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами, внесеними згідно із Законом № 2471-IX від 28.07.2022); «Положення про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України» від 08.04.1993 № 93 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом МОН № 351 (v0351281-94) від 20.12.94); Рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, ухвалених рішенням Вченої ради ІТЗО від 24.04.2013 (протокол № 5); Наказу Міністерства освіти і науки України від 01.08. 2001 № 563 «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти»; Стандартів вищої освіти; Освітніх (освітньо-професійних) програм та навчальних планів спеціальностей.

Програма носить наскрізний характер, тобто дає повне уявлення про систему практичної підготовки за відповідним напрямом, формує у студентів практичні навички професійної діяльності з обраного фаху. За результатами практики студенти захищають звіти, здають індивідуальні плани. Формою контролю практики є диференційований захист. Захист практики студентів складають комісії, створені на випусковій кафедрі в десятиденний термін після закінчення практики.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами та формами організації роботи в освітянській галузі, формування у майбутніх фахівців професійних умінь і надбання практичних навичок, самостійного виконання професійних завдань, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та творчо їх використовувати в практичній діяльності.

Актуальність практичної підготовки обумовлена вимогами Європейської кредитно-трансферної системи як необхідний компонент професійно-орієнтованої підготовки. Тому поєднання теоретичної і практичної підготовки майбутнього тренера має починатись з першого року навчання і тривати до закінчення студентом навчального закладу.

Програма практик студентів спеціальності 017 Фізична культура і спорт є основним

документом який регламентує мету, зміст і послідовність проведення кожного виду практики студентів на визначених базах практики, підведення підсумків практики студентів. На основі наскрізної програми практики щорічно розробляються або перезатверджується робочі програми.

Проводиться практика на базах, що розташовані, як правило, в м. Ізмаїл та Ізмаїльському районі: КЗ «Ізмаїльська ДЮСШ», Палац спорту м. Ізмаїл, ПНЗ «ДЮСШ» з вільної боротьби ФСТ «Спартак».

Форма підсумкового контролю проходження кожного виду практики встановлюється робочою програмою практики з урахуванням вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики і освітньо-професійної програми підготовки фахівців.

Форма, зміст і вид звітності студентів про проходження практики визначається робочою програмою з дотриманням відповідних стандартів щодо оформлення такої документації. Рейтингова оцінка з практики враховується при підведенні підсумків загальної успішності студентів.

Завдання практики:

1. Забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з навчально-тренувальним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвиваючих і виховних завдань, формувати у студентів психологічну готовність до роботи в ДЮСШ.

2. Виробити навички науково-дослідної роботи в процесі спостереження за комунікативними діями тренера на тренувальному занятті (позитивні або небажані дії); як тренер оцінює навчальні досягнення вихованців.

3. Формувати та підвищувати педагогічну майстерність тренера.

4. Закріпити, поглибити і збагатити рівень психолого-педагогічних знань предмета в процесі розв'язання конкретних тренувальних завдань.

5. Формувати дослідницький підхід до тренувальної діяльності.

6. Забезпечити оволодіння методами організації навчально-тренувального процесу.

7. Ознайомити з головними принципами та методикою самостійної роботи творчого характеру.

Компетентність студентів

Під час проходження практик студент-практикант має оволодіти основами таких професійно-педагогічних умінь:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.

ФК 2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у

змаганнях.

ФК 4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.

ФК 5. Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя.

ФК 7. Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини.

ФК 8. Здатність проводити біомеханічний аналіз рухових дій людини.

ФК 9. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

ФК 10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми відповідно до концепції Нової української школи.

ФК 11. Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом.

ФК 12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

ФК 15. Здатність застосовувати сучасні технології тренерсько - викладацької діяльності.

Та набути

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

ПРН 4. Використовувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

ПРН 5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

ПРН 7. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.

ПРН 8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.

ПРН 9. Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення.

ПРН 10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно - оздоровчі заходи.

ПРН 11. Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно - спортивної реабілітації та адаптивного спорту.

ПРН 13. Використовувати засвоєнні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.

ПРН 14. Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.

ПРН 15. Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

ПРН 16. Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.

ПРН 17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини з урахуванням концепції Нової української школи.

ПРН 18. Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час

занять фізичною культурою і спортом.

ПРН 19. Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.

ПРН 20. Використовувати нормативні та правові акти, щорегламентують професійну діяльність.

ПРН 21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 22. Знати та розуміти сутність, принципи, мету, завдання, засоби та методи спортивної підготовки, особливості змагальної діяльності та організацію й проведення спортивних змагань, структуру тренувального процесу.

ПРН 23. Знати та здійснювати основи відбору і орієнтації спортсменів, основи моделювання та прогнозування у підготовці спортсменів.

ПРН 24. Знати та застосовувати позатренувальні та позазмагальні засоби стимулювання працездатності та відновлювальних процесів.

II. Види та терміни проходження практик

Відповідно до навчальних планів, які затверджені Вченою радою університету, уведено наступний порядок проходження студентами практики відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра.

Студенти спеціальності 017 Фізична культура і спорт проходять наступні види практик:

Назва	курс	семестр	кредити	кількість тижнів
Навчальна практика (ознайомча)	I	2	3	2
Навчальна практика (тренерська)	II	4	6	4
Виробнича практика (тренерська)	III	6	6	4
Виробнича практика (педагогічна)	IV	7	9	6

Такі види практик дозволяють студентам у процесі навчання у закладі вищої освіти бути більш активно залученими у педагогічній та спортивно-фізкультурній сфері за фахом.

III. Бази проведення практик

Проходження навчальних та виробничих практик планується проводити в ДЮСШ різних типів в м. Ізмаїлі, районі, Одеській області та за місцем проживання.

IV. Організація практики

Розподіл студентів на практики здійснюється згідно з наказом ректора університету на підставі розпорядження декана факультету.

За три дні до початку практики декан факультету та керівник практики від факультету організують настановчу конференцію. В конференції беруть участь завідувачі кафедр, методисти і студенти. Обговорюються й вирішуються питання проведення практики. Роз'яснюється мета і завдання практики, вимоги щодо роботи практикантів, їх права і обов'язки, здобувачів ознайомлюють з пакетом документів по практиці та порядком його оформлення, видають направлення.

Кафедра повинна затвердити керівників-методистів для всіх студентів, що мають проходити практику. Водночас кафедра визначає бази практик, на яких кожен студент повинен проходити практику. Керівниками-методистами призначаються викладачі, які мають великий педагогічний досвід, високу кваліфікацію, вміють передавати свою педагогічну майстерність.

Керівник-методист разом зі студентом розробляє індивідуальний план-графік проведення практики, визначає теми занять.

Загальний контроль за проходженням практики здійснює керівник практики кафедри, а індивідуальний контроль за ходом виконання програми практики – викладач-методист. Завідувач кафедри контролює проведення практики, застосовуючи всі необхідні засоби оперативного рішення виявлених недоліків.

Для студента обов'язковим є ведення індивідуального плану, в якому у фіксується зміст і всі види робіт, які виконував студент протягом її проходження. Записи в ньому ведуться щоденно і включають дані не лише про проведення та відвідування занять, а й про підготовку до них. Індивідуальний план підписується студентом-практикантом, керівником установи та викладачем-методистом.

V. Підведення підсумків практики

По закінченню студентом проходження практики керівник-методист перевіряє індивідуальний план, затверджує (попередньо) звіт і виставляє загальну оцінку. Звіт про проведену під час практики роботу студенти-практиканти представляють комісії, що складається з викладачів кафедри, які керували роботою студентів. Комісія заслуховує звіт, оцінює роботу студентів і виставляє диференційовану оцінку згідно кредитно-модульної системи, яка враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність студента.

Студент допускається до складання диференційованого захисту з практики у разі виконання програми практики в повному обсязі.

VII. Контроль та оцінка результатів практики здійснюється в двох аспектах:

1. поточний контроль (результати щоденної діяльності практикантів);
2. підсумкова атестація (результативність практики за підсумками досягнення поставлених цілей навчання).

Поточний контроль під час практики здійснюється з двох сторін: з боку навчального закладу та з боку організації, де студент проходить практику. Як правило, оцінюється відвідування, дисциплінованість, ініціативність, старанність, безконфліктність практикантів.

Підсумкова атестація. Відповідно до загальних вимог студент за наслідками практики одержує оцінку, яка повинна бути внесена в його залікову книжку. Загальна оцінка за практику виводиться на основі ряду оцінок, виставлених за різні види роботи:

- виконання студентом програми практики та якість зданої звітної документації;
- оцінка-відгук керівника від бази практики;
- за представлення студентом практичної та методичної роботи під час підсумкової конференції.

Загальна оцінка є середнім балом цих трьох оцінок. За відсутність студента на практиці без поважних причин, а також невчасне складання та здачу документації оцінка з практики знижується. Таким чином, процедура атестації студентів - це процес, що протікає на різних рівнях (ЗВО, базової установи) і здійснюваний різними людьми (груповим керівником і викладачем-методистом).

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється маскимально 100 балами.

За виконання розділів навчальної роботи студент отримує такі бали:

- перегляд навчально-тренувального заняття, проведених тренером-викладачем – 3 бали за одне заняття
- оформлення планів-конспектів занять, проведених тренером-викладачем – 4 бали за 1 конспект
- якість оформлення індивідуального плану практики – 10 балів
- якість виконання індивідуального плану – 10 балів
- якість оформлення звіту про виконання практики – 20 балів
- оцінка за презентацію звіту – 30 балів

Критерії якісної оцінки діяльності студентів в період проходження практики

Оцінка «*відмінно*» ставиться, якщо:

1. Завдання практики виконані в повному обсязі з використанням творчого підходу.
2. Практична робота проводилась на високому методичному рівні. Студент-практикант був ініціатором втілення у спортивне середовище бази практики власно розроблених проектів, зробив вагомий внесок у підвищенні педагогічної ефективності.
3. Студент показав високі результати у здійсненні науково-дослідної діяльності під час практики.
4. Звітна документація, після закінчення практики представлена в повному обсязі у встановлений термін, оформлена на високому рівні, містить цінні власні методичні напрацювання, що можуть бути використані майбутніми фахівцями.
5. У ході підсумкової співбесіди студент демонструє вільне володіння фаховими знаннями та вміннями, що були ним застосовані в процесі практики. Ґрунтовно й аргументовано здійснює самоаналіз навчально-професійної діяльності, визначає шляхи оптимізації організації навчально - тренувального впливу на цільову групу клієнтів.
6. Установа рекомендує оцінити результати практики на «відмінно». Студент має подяку від керівника бази практики за співпрацю.

Оцінка «*добре*» ставиться, якщо:

1. Завдання практики виконані повністю.
2. Вся звітна документація представлена в повному обсязі:
 - атестаційний лист результатів практичної підготовки в закладах спортивного – тренувального спрямування;
 - характеристика на студента, який проходив практику (завірена печаткою даною установи) містить високу оцінку діяльності студента-практиканта;
 - звіт про результати проходження практики в закладах спортивного спрямування складено згідно вимог;
 - індивідуальний план практики, в оформленні якого наявні поодинокі огріхи;
 - методичні доробки студента (додатки): перелік нормативно-правових документів установи і перелік тих проблем, які дана установа вирішує; конспекти проведених тренувань та заходів; конспекти самостійно проведених бесід, консультацій; самоаналіз роботи; аналіз проведених заходів іншими практикантами тощо;
 - результати проведеної науково-дослідної роботи.
3. Документація оформлена відповідно до вимог, що представлені у Програмі практики в закладах спортивного спрямування.
4. Звітна документація представлена у встановлений термін (після закінчення практики).
5. У ході підсумкової співбесіди студент може аргументувати добір методів та технологій педагогічного впливу, що були ним застосовані в процесі практики у закладах спортивного спрямування.

Оцінка **«задовільно»** ставиться, якщо:

1. У представленій документації відсутні окремі звітні методичні матеріали.
2. Документація оформлена недбало; в ній безсистемно висвітлено діяльність практиканта.
3. Матеріали представлено несвоєчасно.
4. Студент не може аргументувати добір методів та технологій спортивного – тренувального процесу, що були ним застосовані в процесі практики у закладах спортивного спрямування.

Оцінка **«незадовільно»** ставиться, якщо:

1. Студент не виконав більшу половину програми практики.
2. Відсутня звітна документація.
Робота студента під час практики характеризується оцінкою незадовільно.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	не задовільно
1-25	

Методичні рекомендації до проходження практики та оформлення звіту

ЗМІСТ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З РОЗДІЛІВ ПРАКТИКИ

Організаційна робота:

Участь студентів в установчій та підсумковій конференціях.
Оформлення документів в університеті для проходження практики.
Проведення бесіди з директором ДЮОШ, заступником директора, старшим тренером відділення, тренером навчальних груп та медичним робітником.
Вивчення загального річного плану роботи груп ДЮОШ.
Підготовка звітної документації.

Навчальна спортивно-тренувальна робота:

Ознайомлення з плануванням та обліком роботи груп ДЮОШ.
Вивчення методів викладання навчально-тренувальної роботи в групах ДЮОШ.
Складання планів тренувань в закріплених групах (початкової підготовки, навчально-тренувальної групи).
Спостереження і аналіз відкритих тренувальних занять тренерами з виду спорту.
Вивчення процесу підготовки тренера до тренувального процесу.
Проведення хронометражу навчально-тренувального заняття.

Виховна робота в ДЮОШ:

Надання допомоги в організації та проведенні спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів під час практики.
Проведення не менш 2-х бесід з фізичного виховання та спорту в закріпленій групі.
Надання допомоги тренерам ДЮОШ в проведенні тестування юних спортсменів з технічної та фізичної підготовки.

Залікова документація здається методисту.

Термін здачі документації: 1 тиждень після закінчення практики.

Залікова документація містить у собі такі документи :

- звіт проходження практики;
- плани-конспекти 3-х навчально-тренувальних занять, які були проведені тренером-викладачем та переглянуті студентом-практикантом з підписом тренера-викладача;
 - індивідуальний план, який містить термін початку і закінчення практики, індивідуальний графік роботи студента, перелік і коротка характеристика всіх видів роботи, що здійснювались впродовж практики, самоаналіз студентами проходження практики та її наслідків;
 - індивідуальний план роботи з підписом тренера-викладача бази практикита методиста;
 - характеристика на студента з бази практики з підписом її керівника і завірена печаткою;

VIII. Зміст практик

I. Навчальна практика (ознайомча)

Загальні положення:

Навчальну практику (ознайомчу) проходять студенти I курсу, після того як оволоділи фундаментальними соціально-гуманітарними, психолого-педагогічними і фаховими знаннями. Тривалість практики – два тижні.

Під час проходження практики студенти отримують первинний досвід тренерської діяльності.

Метою навчальної (ознайомчої) практики є ознайомлення студентів з основними напрямками роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл, функціональними обов'язками посадових осіб навчального закладу, а також елементарними уявленнями про тренерську-викладацьку діяльність і на цій основі формування мотивації до оволодіння глибокими знаннями у своїй майбутній спеціальності.

Форми її організації – екскурсійне відвідування відповідних установ, практична робота на робочих місцях, виховна робота в ДЮШС та дитячих установах. При цьому формується початковий етап майбутнього фаху, засвоюються вимоги до знань і вмінь фахівця.

Завданнями навчальної (ознайомчої) практики є:

1. Ознайомлення студентів з навчально-тренувальним та виховним процесом в дитячо-юнацькій спортивній школі.
2. Ознайомлення студентів з матеріально-технічною базою дитячо-юнацької спортивної школи.
3. Формування навиків проведення спортивно-масових заходів з юними спортсменами.
4. Формування навиків помічника тренера-викладача.
5. Навчання студентів спостереженню й аналізу навчально-тренувального та виховного процесу в ДЮШС.

У результаті проходження навчальної (ознайомчої) практики студент повинен

знати:

- закони України, законодавчі акти та нормативно-правові документи що регламентують діяльність навчального закладу у різних галузях;
- особливості календарного та тематичного планування роботи тренера, оформлення та збереження документації;
- методики організації досліджень та проведення виховних заходів;
- професійно-значущі форми спілкування та поведінки.

Після проходження практики студент повинен:

вміти:

- Планувати та управляти часом.
- Мати навички використання інформаційних комунікативних технологій.
- Вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові

знання з теорії та методики фізичного виховання та спортивної підготовки.

Зміст практики:

Організаційна робота:

Участь студентів в установчій та підсумковій конференціях.

Знайомство зі спортивною школою, ДЮСШ, спортивними секціями баз практики та їх спортивно-матеріальним станом

Проведення бесіди з директором ДЮСШ, заступником директора, старшим тренером відділення, тренером навчальних груп та медичним робітником.

Вивчення загального річного плану роботи груп ДЮСШ.

Підготовка звітної документації.

Навчально-тренувальна робота:

Ознайомлення з плануванням та обліком роботи груп ДЮСШ.

Спостереження та аналіз відкритих тренувальних занять тренерами з виду спорту.

Вивчення процесу підготовки тренера до тренувального процесу.

Виконання функцій і обов'язків помічника тренера-викладача під час проведення навчально-тренувальних занять.

Виховна робота в ДЮСШ:

Надання допомоги в організації та проведенні спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів під час практики.

Ознайомитися з організацією та методикою проведення змагань та тестування з фізичної та технічної підготовки.

Ознайомитися з планом виховної роботи ДЮСШ на навчальний рік.

Студент зобов'язаний:

- ознайомитися з програмою практичної підготовки спеціальності та дотримуватися методичних рекомендацій з її проходження;
- не пізніше ніж за чотири тижні до початку практики визначити разом з керівником практики від кафедри базу проходження практики;
- пройти інструктаж про порядок проходження практики, загальний інструктаж з охорони праці за підписом в журналі реєстрації інструктажів;
- написати заяву про місце та термін проходження практики (або надати довідку з місця роботи);
- взяти участь у настановній конференції з практики;
- отримати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів з практики;
- роздрукувати всі необхідні документи з сайту Університету на сторінці практична підготовка;
- своєчасно прибути на базу практики і завершити виконання програми практики згідно з термінами, передбаченими графіком освітнього процесу;
- за умови роботи на посаді виконувати усі функції, передбачені посадовою інструкцією;
- не розголошувати комерційну таємницю та службову інформацію;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практичної підготовки за спеціальністю;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- нести відповідальність за виконання дорученої роботи;

- перебувати на місці проходження практики не менше 6 год. щоденно (якщо немає інших обставин, що вимагають подальшої присутності);
- у випадку відсутності або запізнення повідомляти про це керівника практики, пояснювати причину відсутності або запізнення, надавати при цьому необхідні документи, що це засвідчують (довідку про хворобу тощо);
- своєчасно подати керівнику практики звітну документацію, що вимагається програмою практичної підготовки спеціальності.

В період проходження навчальної (ознайомчої) практики студент-практикант повинен:

- виявляти високі моральні якості, активність, глибоку зацікавленість до своєї професії;
- бути прикладом організованості, дисциплінованості і працьовитості;
- прагнути показати свою професійну компетентність, активно брати участь у навчальній та виховній діяльності групи.

Студенти-практиканти мають право:

- з усіх питань, що виникають в процесі практики, звертатися до керівників практики від університету, адміністрації і керівників бази практики;
- вносити пропозиції по вдосконаленню навчально-виховного процесу, організації практики;
- брати участь у конференціях і нарадах;
- користуватися матеріально-технічною базою навчально-виховної установи (бібліотекою, кабінетами і навчально-методичними посібниками, що знаходяться в них, технічними засобами, що можливо використовувати під час проведення занять та виховних заходів та інше).

Звітна документація студента-практиканта:

- звіт проходження практики;
- плани-конспекти 3-х навчально-тренувальних занять, які були проведені тренером- викладачем та переглянуті студентом-практикантом з підписом тренера-викладача;

№	Вид діяльності студента-практиканта	Термін виконання	Кількість балів
1.	Перегляд навчально-тренувальних занять, проведених тренером-викладачем – 3 бали за одне заняття (3×6=18).	1-2 тижні практики	0-18
2.	Оформлення 3 планів-конспектів занять, проведених тренером-викладачем – 4 бали за 1 конспект (3×4=12).	1-2 тижні практики	0-12
3.	Якість оформлення індивідуального плану практики.	1 тиждень після закінчення навчальної практики	0-10
4.	Якість виконання індивідуального плану.		0-10
5.	Якість оформлення звіту про виконання практики.		0-20

6.	Оцінка за презентацію звіту.	На підсумковій конференції	0-30
	Залікова рейтингова оцінка		0-100

- індивідуальний план, який містить термін початку і закінчення практики, індивідуальний графік роботи студента, перелік і коротка характеристика всіх видів роботи, що здійснювались впродовж практики, самоаналіз студентами проходження практики та її наслідків;
- індивідуальний план роботи на 2 тижні з підписом тренера-викладача бази практикита методиста;
- характеристика на студента з бази практики з підписом її керівника і завірена печаткою;

7.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Форма контролю - захист.

II. Навчальна практика (тренерська)

Загальні положення:

1. Навчальна практика (тренерська) є складовою професійної підготовки фахівців на освітньо-кваліфікаційному рівні "Бакалавр".
2. Згідно навчальних планів практика проводиться у 4 семестрі, 4 тижні, 6 кредитів.
3. Базами проходження виступають КЗ «Ізмаїльська ДЮСШ», ПНЗ «ДЮСШ» з вільної боротьби ФСТ «Спартак», ДЮСШ Ізмаїльського району, Одеської області.

Метою навчальної (тренерської) практики є залучення студентів-практикантів до реального тренувального процесу, в якому втілюються знання, здобуті студентами на лекціях, практичних та семінарських заняттях. При цьому формується початковий етап майбутнього фаху, те, що повинен знати майбутній спеціаліст на нижньому етапі, щоб усвідомити це на вищому.

Завдання практики:

1. загальне знайомство з діяльністю дитячо-юнацької спортивної школи, її структурою, системою управління та організаційно-правовою формою;
2. вивчення функцій підрозділів ДЮСШ;
3. вивчення нормативно-правових документів, законодавчих актів, які регламентують роботу ДЮСШ;
4. практичне знайомство зі спеціальністю тренера з видів спорту;
5. збирання матеріалів для написання курсових робіт.

Зміст навчальної (тренерської) практики:

Організаційна робота:

- Участь студентів в установчій та підсумковій конференціях.
- Оформлення документів в університеті для проходження практики.
- Проведення бесіди з директором ДЮСШ, заступником директора, старшим тренером відділення, тренером навчальних груп та медичним робітником.
- Вивчення загального річного плану роботи груп ДЮСШ.
- Підготовка звітної документації.

Навчально-тренувальна робота:

- Ознайомлення з плануванням та обліком роботи груп ДЮСШ.
- Вивчення методів викладання навчально-тренувальної роботи в групах ДЮСШ.
- Складання планів навчально-тренувальних занять в закріплених групах (початкової підготовки, навчально-тренувальної групи).
- Спостереження і аналіз відкритих тренувальних занять тренерами з виду спорту.
- Вивчення процесу підготовки тренера до тренувального процесу.
- Проведення хронометражу навчально-тренувального заняття.

Виховна робота в ДЮСШ:

Надання допомоги в організації та проведенні спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів під час практики.

Проведення не менш 2-х бесід з фізичного виховання та спорту в закріпленій групі.

Надання допомоги тренерам ДЮСШ в проведенні тестування юних спортсменів з технічної та фізичної підготовки.

Звітна документація студента-практиканта:

- звіт проходження практики;
- плани-конспекти 3-х навчально-тренувальних занять, які були проведені тренером-викладачем та переглянуті студентом-практикантом з підписом тренера-викладача;
 - індивідуальний план, який містить термін початку і закінчення практики, індивідуальний графік роботи студента, перелік і коротка характеристика всіх видів роботи, що здійснювались впродовж практики, самоаналіз студентами проходження практики та її наслідків;
 - індивідуальний план роботи на 4 тижні з підписом тренера-викладача бази практикита методиста;
 - характеристика на студента з бази практики з підписом її керівника і завірена печаткою;

Правила ведення й оформлення індивідуального плану

1. Індивідуальний план - це основний документ студента під час проходження практики.

2. Під час практики студент щодня коротко повинен записувати в індивідуальний план усе, що зробив за день відповідно до календарного плану проходження практики.

3. Раз на тиждень студент зобов'язаний подавати індивідуальний план на перегляд керівникам практики які дають письмові зауваження, додаткові завдання й підписують записи, що зробив студент.

4. Після закінчення практики індивідуальний план разом зі звітом подається керівникам практики від ІДГУ.

5. Без заповненого індивідуального плану практика не зараховується.

Індивідуальний план можливо роздрукувати з веб-сторінки ІДГУ

http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/practyca_2022.pdf

7.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

№	Вид діяльності студента-практиканта	Термін виконання	Кількість балів
---	-------------------------------------	------------------	-----------------

1.	Перегляд навчально-тренувальних занять, проведених тренером-викладачем – 2 бали за одне заняття (10×2=20).	1-4 тижні практики	0-20
2.	Оформлення 5-ти планів-конспектів занять, проведених тренером-викладачем – 4 бали за 1 конспект (5×4=20).	1-4 тижні практики	0-20
3.	Якість оформлення індивідуального плану практики.	1 тиждень після закінчення навчальної практики	0-10
4.	Якість виконання індивідуального плану.		0-10
5.	Якість оформлення звіту про виконання практики.		0-10
6.	Оцінка за презентацію звіту.	На підсумковій конференції	0-30
Залікова рейтингова оцінка			0-100

Форма контролю – захист.

Виробнича практика (тренерська)

Мета виробничої практики (тренерської) полягає в опануванні студентами сучасних методів і форм організації роботи тренера з виду спорту, формування на базі отриманих знань навичок і умінь, необхідних для здійснення професійної діяльності, прийняття самостійних рішень, творчого використання своїх знань у практичній діяльності.

Завдання практики:

1. Формування професійних навичок і вмінь щодо практичної спрямованості навчально-виховного процесу;
2. Підготовка студентів до самостійної роботи в якості тренера-викладача в обраному виді спорту.
3. Вивчення структури і змісту роботи тренера у різних ланках підготовки спортсмена, а саме: в шкільній спортивній секції; в дитячо-юнацькій спортивній школі; в спеціалізованій дитячо-юнацькій спортивній школі; в школі вищої спортивної майстерності; в центрі олімпійської підготовки;
4. Отримання повної уяви про зміст та характер тренерської діяльності на різних етапах підготовки спортсменів;
5. Формування навичок організації, планування, проведення навчально-тренувального процесу, здійснення контролю за ним та організації змагальної діяльності спортсменів;
6. Ознайомлення зі структурою, формами, методами та змістом роботи спортивних організацій (баз практики) на основі вивчення нормативної організаційно-методичної, фінансової документації та проведення бесід з керівним складом організацій.

Зміст роботи:

Організаційна робота:

Участь студентів в установчій та підсумковій конференціях.
Оформлення документів в університеті для проходження практики.
Проведення бесіди з директором ДЮСШ, заступником директора, старшим тренером відділення, тренером навчальних груп та медичнимробітником.
Вивчення загального річного плану роботи груп ДЮСШ.
Підготовка звітної документації.

Навчально-тренувальна робота:

Ознайомлення з плануванням та обліком роботи груп ДЮСШ.
Вивчення методів викладання навчально-тренувальної роботи в групах ДЮСШ.
Складання планів навчально-тренувальних занять в закріплених групах (початкової підготовки, навчально-тренувальної групи).
Спостереження і аналіз відкритих тренувальних занять тренерами з виду спорту.
Вивчення процесу підготовки тренера до тренувального процесу.
Проведення хронометражу навчально-тренувального заняття.

Виховна робота в ДЮСШ:

Надання допомоги в організації та проведенні спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів під час практики.
Проведення не менш 2-х бесід з фізичного виховання та спорту в закріпленій групі.
Надання допомоги тренерам ДЮСШ в проведенні тестування юних спортсменів з технічної та фізичної підготовки.

Основні положення практики:

1. Студент після прибуття на практику повинен затвердити у керівника від бази практики календарний план проходження практики, пройти інструктаж з техніки безпеки, протипожежної безпеки та ознайомитися з робочим місцем.
2. Під час проходження практики студент зобов'язаний суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики.
3. Звіт про практику студент складає відповідно до календарного плану проходження практики та Положення щодо організації та проведення практик ІДГУ.
4. Студент, який не виконав вимог практики вважається таким, що не виконав навчальний план.

Звітна документація студента-практиканта:

- звіт проходження практики;
- плани-конспекти 3-х навчально-тренувальних занять, які були проведені тренером-викладачем та переглянуті студентом-практикантом з підписом тренера-викладача;
- індивідуальний план, який містить термін початку і закінчення практики, індивідуальний графік роботи студента, перелік і коротка характеристика всіх видів роботи, що здійснювались впродовж практики, самоаналіз студентами проходження практики та її наслідків;
- індивідуальний план роботи на 4 тижні з підписом тренера-викладача бази практики та методиста; характеристика на студента з бази практики з підписом її керівника і завірена печаткою;

Правила ведення й оформлення індивідуального плану

1. Індивідуальний план - це основний документ студента під час проходження практики.
2. Під час практики студент щодня коротко повинен записувати в

індивідуальний план усе, що зробив за день відповідно до календарного плану проходження практики.

3. Раз на тиждень студент зобов'язаний подавати індивідуальний план на перегляд керівникам практики які дають письмові зауваження, додаткові завдання й підписують записи, що зробив студент.

4. Після закінчення практики індивідуальний план разом зі звітом подається керівникам практики від ІДГУ.

5. Без заповненого індивідуального плану практика не зараховується.

Індивідуальний план можливо роздрукувати з веб-сторінки ІДГУ

<http://idgu.edu.ua/practice>

7.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

№	Вид діяльності студента-практиканта	Термін виконання	Кількість балів
1.	Перегляд навчально-тренувальних занять, проведених тренером-викладачем – 2 бали за одне заняття (10×2=20).	1-4 тижні практики	0-20
2.	Оформлення 5-ти планів-конспектів занять, проведених тренером-викладачем – 4 бали за 1 конспект (5×4=20).	1-4 тижні практики	0-20
3.	Якість оформлення індивідуального плану практики.	1 тиждень після закінчення навчальної практики	0-10
4.	Якість виконання індивідуального плану.		0-10
5.	Якість оформлення звіту про виконання практики.		0-10
6.	Оцінка за презентацію звіту.	На підсумковій конференції	0-30
Залікова рейтингова оцінка			0-100

Форма звітності - захист.

Виробнича практика (педагогічна)

Метою виробничої практики (педагогічної) є забезпечення особистісної готовності студентів-бакалаврів до практичної реалізації набутих у процесі навчання фундаментальних знань про теоретико-методологічні аспекти тренерської діяльності, принципи її організації та форми проведення.

Виступаючи в якості інтегрального фактору між професійним навчанням та самостійною професійною діяльністю майбутніх фахівців, виробнича практика (педагогічна) для тренерів вирішує декілька важливих завдань.

Завдання практики:

1. Стимулювання та мотивування до практичного використання отриманих у процесі навчання теоретико-методологічних знань.

2. Надання умов для оволодіння навичками практичного застосування методологічних та методичних принципів організації та побудови ефективної викладацької діяльності.

3. Забезпечення можливості практичної реалізації знань з методики викладання в організаціях фізичної культури і спорту.

4. Мобілізація особистісного потенціалу застосування новаторського підходу до тренерської діяльності, набуття навичок та умінь ретроспективного аналізу результатів здійснення праці.

5. Розвиток педагогічних умінь та здібностей, активізація ресурсів особистісного самовдосконалення та професійної саморефлексії.

Зміст практики:

<p>Організаційна робота: Участь студентів в установчій та підсумковій конференціях. Знайомство із спортивною школою, ДЮСШ і спортивною базою. Проведення бесіди з директором ДЮСШ, заступником директора, старшим тренером відділення, тренером групи, лікарем.</p>
<p>Вивчення загального річного плану роботи груп ДЮСШ. Підготовка звітної документації.</p>
<p>Навчально-тренувальна робота: Ознайомлення з плануванням та обліком роботи установи фізкультурно-спортивного напрямку. Складання робочих планів з навчально-тренувальних занять. Спостереження і аналіз відкритих тренувальних навчально-тренувальних занять тренерів. Проведення хронометражу та побудова фізіологічної кривої тренування (тренера та студента-практиканта). Самостійне проведення не менше 15 навчально-тренувальних занять за розкладом ДЮСШ або установи фізкультурно-спортивного напрямку, з використанням різноманітних методів: фронтальному по групах, індивідуального, колового.</p>
<p>Виховна робота в ДЮСШ: Надання допомоги в організації та проведенні спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів під час практики. Проведення не менш 2-х бесід з фізичного виховання та спорту в закріпленій групі.</p>
<p>Методична робота: Вивчення методичних документів тренерської практики. Вивчення методичних посібників з питань організації, проведення та управління навчально-тренувальним процесом і тренерською діяльністю. Проведення індивідуальних та участь у групових дослідженнях за програмою практики. Узагальнення та аналіз даних тестування в процесі тренувальних занять, участі у змаганнях спортсменів навчальних груп.</p>

Основні положення практики:

1. Студент після прибуття на практику повинен затвердити у керівника від бази практики календарний план проходження практики, пройти інструктаж з техніки безпеки, протипожежної безпеки та ознайомитися з робочим місцем.

2. Під час проходження практики студент зобов'язаний суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики.

3. Звіт про практику студент складає відповідно до календарного плану

проходження практики та Положення щодо організації та проведення практик ІДГУ.

4. Студент, який не виконав вимог практики вважається таким, що не виконав навчальний план.

Звітна документація студента-практиканта:

- звіт проходження практики;
- плани-конспекти 3-х навчально-тренувальних занять, які були проведені тренером- викладачем та переглянуті студентом-практикантом з підписом тренера-викладача;
- індивідуальний план, який містить термін початку і закінчення практики, індивідуальний графік роботи студента, перелік і коротка характеристика всіх видів роботи, що здійснювались впродовж практики, самоаналіз студентами проходження практики та її наслідків;
- індивідуальний план роботи на 6 тижнів з підписом тренера-викладача бази практики та методиста;
- характеристика на студента з бази практики з підписом її керівника і завірена печаткою.

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

№	Вид діяльності студента-практиканта	Термін виконання	Кількість балів
1.	Проведення практичних занять – 5 балів за 1 заняття (5×5=25)	1-6 тижні практики	0-20
2.	Конспекти занять – 5 балів за 1 конспект (5×5=25)	1-6 тижні практики	0-20
3.	Конспект і проведення залікового навчально-тренувального заняття	1 тиждень після закінчення навчальної практики	0-10
4.	Якість виконання індивідуального плану.		0-10
5.	Якість оформлення звіту про виконання практики.		0-10
6.	Оцінка за презентацію звіту.	а підсумковій конференції	0-30
Залікова рейтингова оцінка			0-100

Форма звітності – захист.

Про проведення та організацію практики в умовах карантину з використанням дистанційних технологій навчання

Організація та керівництво практикою

1. Практика проходить згідно з навчальним планом та відповідно до Положення про проведення практики студентів закладів вищої освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93, Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ІДГУ від 28.01.2020.

2. Під час карантину практику переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті», затвердженого наказом № 97 від 27.08.2020. Бази практики, з якими укладено угоди про проведення практики, мають можливість організувати роботу студентів в умовах карантину з використанням дистанційних технологій навчання.

3. Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися за

допомогою таких сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, як електронна пошта, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (BigBlueButton Moodle, MS Teams, ZOOM, Cisco WebEx, Google Meet, Skype та ін.), форуми, чати, аудіоконференції тощо.

4. Керівник практики від навчального закладу у випадку запровадження дистанційної форми навчання:

- ✓ зв'язується з базою практики для уточнення форми та корегування організації проходження практики;
- ✓ проводить дистанційно установчу конференцію з практики;
- ✓ проводить дистанційно інструктаж студентам з безпеки життєдіяльності під час проходження практики;
- ✓ індивідуальний план практики, індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації, тощо, шляхом розміщення зазначених матеріалів у системі електронного забезпечення Moodle ;
- ✓ проводить дистанційно on-line консультації за попередньо узгодженим графіком для студентів щодо виконання програми практики та оформлення звітної документації;
- ✓ готує відгук за результатами проходження практики; перевіряє та затверджує звіт в електронному вигляді. Індивідуальні завдання має враховувати можливості його виконання дистанційно;
- ✓ проводить дистанційно підсумкову конференцію по завершенні практики, на якій виставляє підсумкову оцінку в електронному журналі.

Студенти закладу вищої освіти у випадку запровадження дистанційної форми навчання зобов'язані:

- ✓ до початку практики встановити контакт із своїми керівниками практики;
- ✓ своєчасно виходити на відео зв'язок з керівниками практики;
- ✓ узгодити графік виконання програми практики та оформлення звітної документації та індивідуального плану практики;
- ✓ отримати індивідуальний план практики, індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації;
- ✓ виходити дистанційно на консультації on-line за попередньо узгодженим графіком з своїм керівником;
- ✓ заповнити індивідуальний план практики, що відображає обсяг виконаних робіт;
- ✓ зафіксувати на фото індивідуальний план та завантажити у систему електронного забезпечення в електронному вигляді;
- ✓ підготувати та завантажити у систему електронного забезпечення звіт з практики в електронному вигляді;
- ✓ своєчасно повідомляти свого керівника практики про технічні проблеми, пов'язані з виконанням програми практики;
- ✓ своєчасно вийти на зв'язок у час проведення підсумкової конференції і прозвітувати про результати проходження практики у присутності всіх членів комісії дистанційно.

За підсумками дистанційного проходження практики, студенти повинні виконати всі завдання, оформити та дистанційно здати звіт та індивідуальний план з проходження практики. Звіт з практики є результативною формою практики.

1. Заповнення залікових книжок і відомостей з практики здійснюється після закінчення дистанційного навчання та подання керівнику практики звіту та індивідуального

плану у роздрукованому вигляді.

2. У випадку відсутності мережі Інтернет всі організаційні питання з проходження практики вирішуються іншими засобами зв'язку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова:

1. Воловик Н.І. Тренерська практика: методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання та спорту вищих педагогічних навчальних закладів. /Н.І. Воловик, В.А. Березовський – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 42 с.
2. Гаценко В.П. Тренерська практика в вищому навчальному закладі / Гаценко В. П., Слаутіна Н. В. - Черкаси: [Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького], 2010. - 44 с.
3. Круцевич Т.Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків та юнаків: навч. посібник [для студ. вищ. навч. завідомо суперечною інтересам. Фіз.вих. і спорту] / Т.Ю. Круцевич, М.І. Воробйов. - К., 2005. - 195 с.
4. Матійків І. М. Тренерська майстерність: теорія і практика. Практикум для тренерів: [метод. посіб.]. – Львів : СПОЛОМ, 2021. – 224 с.
5. Матійків І. М. Тренерська майстерність: теорія і практика. Технологія проведення тренінгів: [метод. посіб.]. – Львів : СПОЛОМ, 2021. – 280 с.
6. Методичні рекомендації щодо підвищення ефективності різних програм фізичного виховання в школі, їх змісту та технології реалізації / [Т.Ю. Круцевич, О.Л. Благій, Г.Г. Смоліус, О.В. Андреева]. Київ: Наук. світ, 2006. 25 с.
7. Москаленко Н.В. Кожедуб Т.Г. Інноваційні підходи до теоретичної підготовки у фізичному вихованні : навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2015. 107 с.
8. Москаленко Н.В., Борисова Ю.Ю., Сидорчук Т.В., Лядська О.Ю. Інформаційні технології у фізичному вихованні: навч. посібник. Дніпропетровськ: інновація, 2014. 128 с.
9. Платонов В.М. Періодизація спортивного тренування. Загальна теорія і її практичне застосування / Володимир Миколайович Платонов. -К .: Олімпійська література, 2013. -624 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://mydocx.ru/11-29051.html>
2. <https://docviewer.yandex.ru/>
3. www.dnu.dp.ua2016_polozhennya_praktika.pdf
4. <https://lektsii.org/>